

Opleiding Filosofisch gespreksleider voor kinderen en jongeren

Begeleiding

Kristof Van Rossem

Antwerpen, woensdag – donderdag – vrijdag 11-13 april 2018
+ vrijdag 18 mei 2018, 9u-16u

Waarom deze opleiding?

Sinds enkele decennia wordt er in centra voor jeugd- en kindercare, in het onderwijs, de jeugdwerking, enz. gefilosofeerd met kinderen en jongeren. Als het gesprek goed wordt georganiseerd en geleid, geeft dit interessante resultaten, niet alleen op het gebied van sociale vaardigheden, maar ook inzake burgerschapsvorming in het algemeen.

De deelnemers ervaren een toegenomen zelfwaarde-gevoel, kunnen wat ze zeggen onderscheiden van wie ze zijn, zijn beter in staat hun standpunt te formuleren en te argumenteren en kunnen zich constructief opstellen in een gesprek.

In deze opleiding leer je zo'n filosofisch gesprek leiden in de praktijk. We werken niet alleen aan houdingen, kennis en vaardigheden, maar geven ook materiaal mee aan de slag te gaan. De stijl van de opleiding is ambachtelijk. Dit betekent dat de focus eerder ligt op het effectief oogsten en doorvragen op (onverwachte) meningsverschillen dan op impulsen, tips en tricks etc.

In de opleiding focussen we enerzijds op competenties, voor zowel leerling als leraar, die met **communicatieve basisvaardigheden** te maken hebben: goed luisteren, gedachte en persoon onderscheiden, niet meteen waarderen, onderzoekende houding aannemen, vragen formuleren, vlot formuleren van opvattingen etc. Anderzijds op competenties die voor een **filosofisch gesprek** belangrijk zijn: filosofische vragen herkennen en kunnen formuleren, kritisch en analytisch denken, problematiseren, abstraheren, conceptualiseren, argumenten geven en (logisch correcte) redeneringen kunnen opbouwen etc.

Is dit iets voor mij?

Dit is iets voor jou als je :

- Werkt met de doelgroep vanaf 8 jaar in centra voor jeugd- en kindzorg, in het onderwijs, in jeugdwerking,..
- de communicatietechnieken in het werken met kinderen en jongeren wil verruimen
- je wil bijscholen in de praktische filosofie
- wil weten wat er allemaal bij het 'filosoferen' komt kijken

Wat oefen je in de opleiding?

De competenties die je als begeleider oefent, zijn onderverdeeld in eerder communicatie-gerichte doelstellingen en eerder filosofisch-gerichte doelstellingen. Waar 'leerlingen' staat, kan je ook 'deelnemers' zetten, afhankelijk van de doelgroep.

1. Competenties om een goed gesprek te leiden

De deelnemers :

- Kunnen (leerlingen stimuleren om) zich helder en beknopt uit (te) drukken
- Kunnen (leerlingen stimuleren om) een eigen standpunt (te) formuleren en te onderbouwen
- Kunnen (leerlingen stimuleren om) een betrokken afstand in (te) nemen ten opzichte van impulsen uit hun omgeving

- kunnen vragen inzetten ter stimulering van begrip en reflectie
- kunnen hun antwoord opschorten in functie van een vraag
- kunnen vragen zorgvuldig, to the point en doelgericht formuleren
- kunnen vragen evalueren naar hun communicatief effect en dit benoemen
- oefenen de vragende, socratische houding

- denken creatief na over werkvormen om kritisch en exploratief denken bij leerlingen in de klas te organiseren
- stimuleren dat bijdragen van leerlingen door allen gehoord kunnen worden.
- bevorderen dat leerlingen zich niet gehinderd voelen om inhoudelijke bijdragen aan gesprek te leveren – stimuleren dat ook 'stille leerlingen' bijdragen leveren.
- stimuleren leerlingen om zich genuanceerd en precies uit te drukken
- laten zich als gespreksleider niet inhoudelijk of waarderend uit over bijdragen van leerlingen, zodat de leerlingen voelen dat elke bijdrage van belang kan zijn.
- zijn in staat waar nodig interactie tussen leerlingen te bevorderen (en niet met de gespreksleider)
- nemen als begeleider een luisterende, onderzoekende houding aan
- trekken geen eigen inhoudelijke conclusies als begeleider
- hebben aandacht voor alle gespreksfacetten: inhoud, denkvaardigheden, individu en groep

2. Competenties om een goed *filosofisch* gesprek te leiden:

De deelnemers :

- kunnen de kwaliteit van een filosofisch gesprek benoemen en herkennen
- kunnen doelstellingen bepalen en evalueren van een filosofisch gesprek
- kennen de basisprincipes van de logica
- kunnen een redenering van een leerling herkennen en logisch reconstrueren
- Organiseren/stimuleren de meningsverschillen en zijn dus voorzichtig met 'ik bedoel hetzelfde', 'we zijn het eens met elkaar'. Dit is immers de start van de dialectiek.
- Kunnen filosofische problemen in uitgangsvragen voorspellen en voorbereiden
- Herkennen filosofische kwesties/vragen/problemen in interventies van leerlingen
- Herkennen van filosofische posities in de bijdragen van de leerlingen en kunnen hierop gepast doorvragen
- Stimuleren door vragen te stellen dat leerlingen bijdragen van anderen (en henzelf) analyseren, het algemene of het concrete in een bijdrage aan de orde stellen (abstraheren of concretiseren), problematiseren (en niet 'oplossen') en conceptualiseren (tot een algemeen begrip brengen en kunnen benoemen).
- Kunnen antinomieën in opvattingen van leerlingen herkennen, versterken en tegen elkaar argumentatief (laten) uitspelen
- Kunnen leerlingen leren denkbewegingen als veralgemeniseren en concretiseren bewust te gebruiken en te bevragen ('omhoog en omlaag – denken')
- Kunnen door vragen stellen verschillende denkbewegingen bij de leerlingen stimuleren (bv doordenken van consequenties, vooronderstellingen opzoeken, nieuwe gezichtspunten innemen) en denkvaardigheden bevorderen (logisch redeneren, tegenstellingen opzoeken, nieuwe gezichtspunten inbrengen, vragen stellen, onderscheiden en samenbrengen, enz.)
- Kunnen een filosofisch gesprek op een gepaste manier afsluiten

Wat staat er op het programma?

Wat er aan bod komt is :

- Wat is filosofie en wat is filosoferen met kinderen?
- Oefeningen in de kunst van het vragen stellen;
- Logica en argumentatieleer;
- Het verschil tussen een filosofisch gesprek en een ander kringgesprek;
- Verkenning van de literatuur en kritische bespreking;
- Opstellen van observatiecriteria;
- Vinden van geschikte filosofische impulsen;

- Vragend werken met een groep: oefeningen in het opstarten en initieel begeleiden van een filosofisch gesprek met kinderen;
- Begeleiden van filosofische gesprekken met communicatief 'disfunctionele' leerlingen/ jongeren;

Het precieze programma wordt overlegd met de groep bij aanvang van de opleiding.

Algemene structuur van de opleiding :

Wo 11-4 : deelnemen en observeren van verschillende stijlen van filosoferen in een groep

Do 12-4 : oefeningen in specifieke vaardigheden : kritisch denken, logica, luisteren, vragen stellen. Korte oefeningen in één-op-één gesprekken

Vrij 13-4 : begeleidingsbeurten met gerichte feedback op het gedrag

Vrij 18-4 : terugkomdag met specifieke casussen, omgaan met deelnemers met 'bijzondere eigenschappen', oefenbeurten in het begeleiden.

Wie is de docent ?

Kristof Van Rossem is Master in de filosofie. Hij is zelfstandig trainer/opleider gespecialiseerd in het begeleiden van reflectie- en dialoogprocessen in organisaties. Hij leidt oa een jaarlijkse opleiding tot socratisch gespreksleider. Hij werkt als docent socratisch gesprek oa voor de ISVW (Internationale School voor Wijsbegeerte) en voor de Comenius leergangen. Hij leidt leerkrachten op aan de KULeuven waar hij een jaarlijks seminarie 'filosoferen met kinderen en jongeren' begeleidt. Hij is docent filosofie en (beroeps)ethiek aan Odisee Hogeschool Brussel.

Waar en wanneer?

Eerste drie dagen opleiding : 11-12-13 april 2018 + vrijdag 18 mei 2018, van 9u tot 16u

De opleiding vindt plaats te :

d'Etage, Kipdorp 30, 2000 Antwerpen. Dit is op wandelafstand van Antwerpen Centraal Station.

Wat kost het?

Kosten : 445€ (8 dagdelen) excl. lunch en (evt) 21 % BTW.

Early bird : wie voor **15 maart 2018** inschrijft, betaalt 385 € excl. lunch en 21 % BTW.

Er is een maximum van 16 deelnemers. Je ontvangt op het eind een certificaat en desgewenst een factuur.

Hoe kan ik inschrijven?

Inschrijven kan via tag op de pagina op de website. Je krijgt dan een bericht en een betalingsverzoek.